

Baimena duzu hiztegia erabiltzeko, baita bere gramatika eranskina ere.

Azterketak lau galdera dauzka. 1. galderan aukera ezazu proposatzen dizkizugun bi testuetako bat eta egin testu horren itzulpena. 2. galderan har ezazu 1. galderan itzuli duzun testua eta egin azpimarratua daukan partearen analisi morfosintaktikoa. 3. galderan erantzun 3.1 aukerari edo 3.2 aukerari, bietako bati. 4. galderan garatu proposatzen dizkizugun lau gaietatik bi.

1.- ITZULPENEA

Aukeratu datozen testu hauetako bat eta egin testu horren itzulpena (5 puntu):

A) PONPEIOREN HERIOTZA

Ponpeiok Alexandriara ihes egin zuen eta han hil zuten. Zesarri zirrara handia eragin zion albisteak.

Victo¹ Pompeio,² castra³ eius direpta⁴ sunt. Ipse fugatus⁵ Alexandriam⁶ petiit,⁷ ut a rege Aegypti,⁸ cui tutor⁹ a senatu datus¹⁰ erat, acciperet auxilia.¹¹ Is occidit Pompeium, caput¹² eius et anulum Caesari¹³ misit. Quo conspecto,¹⁴ Caesar lacrimas fudit tanti viri caput intuens.¹⁵

EUTROPIO, *Breviarium* VI, 21

¹ victus, -a, um, vinco (3 tr.) aditzaren partizipio burutua da: garaitu.

² Pompeius, -ii: Pompeio.

³ castra, -orum (izena, pl.): kanpamentua.

⁴ direptus, -a, -um, diripio (3 tr.) aditzaren partizipio burutua da: harrapakatu.

⁵ fugatus, -a, -um, fugo (1 tr.) aditzaren partizipio burutua da: ihes eginarazi.

⁶ Alexandria, -ae: Alexandria [Egiptoko hiria].

⁷ peto, petii, petitum (3 tr.): abiatu, joan.

⁸ Aegyptus, -i: Egipto.

⁹ tutor, -oris: tutore, babesle.

¹⁰ datus, -a, um, do (1 tr.) aditzaren partizipio burutua da: eman, gomendio utzi.

¹¹ auxilia, -orum (izena, pl.): laguntzeko tropak.

¹² caput, -itis (izena): buru.

¹³ Caesar, -aris: Zesar.

¹⁴ conspectus, -a, -um, conspicio (3 tr.) aditzaren partizipio burutua da: ikusi.

¹⁵ intuens, p. pres. de intueor (2 dep. tr.) aditzaren orainaldiko partizipioa da: begiratu.

B) GALIAR GARAITUEN ERRENDITZEA

Zesarren armadak aurrera egiten zuela eta, Galiako adinekoek, emakumeek eta hurrek arrenka eskatzen dute errukia.

Cum ab eo oppido Caesar¹ cum exercitu circiter milia passuum quinque abesset,² omnes maiores natu, ex oppido exeuntes,³ manus⁴ ad Caesarem tendere coeperunt. Item, cum ad oppidum accessisset⁵ castra⁶que ibi poneret, pueri mulieresque ex muro, passis⁷ manibus suo more, pacem ab Romanis petierunt.⁸

ZESAR, *Galieta gerra* II, 13

¹ *Caesar*, -aris: Zesar.

² *absum*, *abesse*, *afui* (irreg. intr.): -ko distantzia egon, -ra egon.

³ *exeuntes*; *exeo* (irreg. intr.) aditzaren orainaldiko partizipioa da: atera.

⁴ *manus*, -us: esku.

⁵ *accedo*, *accessi*, *accessum* (3 intr.): hurbildu, gerturatu.

⁶ *castra*, -orum (izena, pl.): kanpamentua.

⁷ *passus*, -a, -um, *pando* (3 tr.) aditzaren partizipio burutua da: luzatu, zabaldu.

⁸ *peto*, *petii*, *petitum* (3 tr.): eskatu.

2.- ANALISI MORFOSINTAKTIKOA. Itzuli duzun testuak azpimarratua daukan partearen analisi morfosintaktikoa egin.

- a. A testua (Eutropio): *is* dioenetik bukaeraraino.
- b. B testua (Zesar): *Item* dioenetik bukaeraraino.

3.- ELEANIZTASUNA: LATINISMOAK EDO BILAKAERA FONETIKOA. Hautatu bi aukeretako bat (1 puntu):

3.1.- Latinismoak

Aukeran dauzkazun latinismo hauen artetik hautatu esaldi bakoitzak behar duena eta txerta ezazu dagokion esaldian: *ad hoc*, *alter ego*, *in situ*, *rigor mortis*, *sub iudice*.

- Ministroaren kolaboratzaile estu batentzat _____ diseinatu duten lanpostu batengatik haserrea izan da ministerioan.
- Etxera iritsi zirenean Guardia Zibilekoek ikusi zuten emakumeak _____ zuela, eta 24-48 ordu lehenago hil zela.
- Istripuaren lekuan _____ artatu dute motorraren gidaria, eta gero Leongo Ospitale Gunera eraman dute.
- Kezka bide izaten ari da WormGPT izeneko, hau da, zibergaizkileek erabiltzen duten _____ gaiztoa.

3.2.- Bilakaera fonetikoa

Idatz ezazu proposatu zaizun latinezko etimo bakoitzak gaztelaniaz zein termino eman duen eta esan zein den dagokion fenomeno fonetikoa:

LATINA	GAZTELANIA	FENOMENO FONETIKOA
1. <i>caput</i>	a.	A. J bihurtzen da <i>l + jod</i>
2. <i>lacrimam</i>	b.	B. Kontsonante geminatuen sinplifikazioa gertatzen da
3. <i>mulierem</i>	c.	C. Kontsonante ahoskabea ahostundu egiten kontsonante likidoaren ukipenean
4. <i>passum</i>	d.	D. Azkeneko kontsonantearen apokopea gertatzen da

4.- HEZKUNTZA LITERARIOA. Idatzi azalpen testu bat gai hauetako biri buruz (2 puntu; puntu bat galdera bakoitzeko):

4.1.- Oratoria latinoaren ezaugarriak.

4.2.- Julio Zesar.

4.3.- Poesia liriko latinoaren ezaugarriak.

4.4.- Horazio.